

PENSIOEN IN EIGEN BEHEER

Op Prinsjesdag was het eindelijk zover. Staatssecretaris Wiebes kwam met zijn langverwachte wetsvoorstel uitfasering pensioen in eigen beheer. Ondanks dat de Eerste en Tweede Kamer zich nog over dit wetsvoorstel moeten uitspreken is het goed alvast stil te staan bij de consequenties.

Als een directeur aandeelhouder zijn of haar pensioen laat uitvoeren door een eigen BV is dit pensioen in eigen beheer. Vroeger werd pensioen in eigen beheer veelal gezien als een fiscale aftrekpost met de mogelijkheid om een deel van de jaarlijkse belastingdruk te verschuiven naar de toekomst. De huidige lage rentestand alsmede de vele beperkende fiscale regels in de opbouw van pensioen in eigen beheer zorgden de laatste jaren voor flinke uitvoeringsproblemen. Er zijn hierdoor grote verschillen ontstaan tussen de fiscale waardering en de werkelijke waarde van de pensioenaanspraken. Gevolg was dat de BV in veel gevallen geen dividend kon uitkeren. Ook bij situaties zoals scheiding of het herverekenen van de pensioenaanspraken waren er uitvoeringsproblemen.

In het wetsvoorstel uitfasering pensioen in eigen beheer regelt de staatssecretaris allereerst dat er vanaf 1 januari 2017 geen fiscale opbouw meer mag plaatsvinden. Verder wordt er voor de dan reeds opgebouwde rechten een drietal opties gegeven. Ongewijzigd (maar premievrij) voortzetten van de huidige toezegging, afkoop van de opgebouwde pensioenrechten dan wel het omzetten van de opgebouwde pensioenrechten naar een zogenoemde oudedagsverplichting.

Veel directeur aandeelhouders zijn de afgelopen jaren al gestopt met de opbouw van pensioen in eigen beheer. In dat geval hoeft er in 2016 geen actie te worden ondernomen. Is het pensioen niet eerder zelfstandig premievrij gemaakt dan moet dit

alsnog, vanwege de gewijzigde wetgeving, vóór 1 januari 2017 worden geformaliseerd. Het premievrij maken van de toezegging dient te voorkomen dat het pensioen vanaf 1 januari 2017 fiscaal bovenmatig wordt. Met alle ongewenste fiscale gevolgen van dien. Voor het stoppen met de opbouw is er een besluit nodig van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Ook zal in veel situaties een goedkeurend besluit van de fiscale partner benodigd zijn.

De staatssecretaris wil het liefst snel af van de opgebouwde rechten in eigen beheer. Daarom kan er in 2017, 2018 of uiterlijk 2019 worden besloten wat er met de tot 1 januari 2017 in eigen beheer opgebouwde pensioenaanspraken moet gebeuren.

Als er door de directeur aandeelhouder en de partner wordt gekozen voor de optie afkoop of omzetting, worden de opgebouwde pensioenrechten eerst verminderd van de werkelijke waarde naar de fiscale waarde. Over de vermindering van deze pensioenaanspraken hoeft zowel de BV als de directeur aandeelhouder in privé geen belasting te betalen.

Als het pensioen wordt afgekocht, betaalt de BV de fiscale waarde uit. Deze uitkering is belast in box 1 met inkomstenbelasting volgens het progressieve tarief. Bij de berekening van de verschuldigde belastingheffing mag (afhankelijk van het tijdstip van afkoop) een korting worden doorgevoerd. De korting bedraagt in 2017: 34,5%, in 2018: 25% en in 2019: 19,5%. De kor-

ting geldt alleen voor de waarde van het pensioen dat de BV aan het einde van 2015 in eigen beheer had opgebouwd. Over de aangroei van de voorziening na 2015 moet er wel volledig belasting worden betaald. Bij de afkoop van het pensioen in de periode 2017 tot en met 2019 is er geen revisierente van 20% verschuldigd.

Er kan ook voor worden gekozen om de opgebouwde pensioenaanspraken fiscaal geruisloos om te zetten in een oudedagsvoorziening bij de eigen BV. Ook deze omzetting gaat tegen de fiscale waarde. De BV moet deze oudedagsvoorziening te zijner tijd aanwenden voor een periodieke lijfrente-uitkering. De periodieke uitkering mag te zijner tijd zowel door de eigen BV of door een bank of verzekeraar worden uitgevoerd.

Zolang de pensioenrechten niet worden afgekocht of omgezet in een oudedagsvoorziening, blijft het pensioen in eigen beheer in stand. Het pensioen in eigen beheer wordt daarbij wel premievrij voortgezet. De BV blijft bij deze optie zitten met de eerder genoemde uitvoeringsproblemen. Daarbij moet de BV net als nu jaarlijks de pensioenvoorziening actuarieel waarderen.

De nieuwe regels gelden in principe niet voor een verzekerd pensioen. Als pensioen geheel of gedeeltelijk is verzekerd kan dit deel van de rechten niet worden afgekocht of omgezet in een oudedagsvoorziening bij de BV. De directeur aandeelhouder die in de toekomst nog wel pensioen wil opbouwen is daarbij verplicht verbou-

den aan de verzekeringsmaatschappij. Opbouw van een verzekerd pensioen blijft namelijk nog wel mogelijk. Na 2016 kan het verzekerde pensioen niet langer meer fiscaal geruisloos worden overgeheveld naar de eigen BV. Of het verstandig is dit nog in 2016 te doen hangt af van een aantal omstandigheden maar ook van de medewerking van de pensioenverzekeraar.

De keuze tussen afkoop, omzetten in een oudedagsvoorziening bij de BV of niets doen is complex. Welke optie het beste past hangt niet alleen af van de fiscale- en financiële consequenties maar ook van de financiële situatie van de BV en privé. Ook de persoonlijke voorkeur speelt een rol. Daar komt nog bij dat de partner moet instemmen met de keuze. De partner heeft volgens de wet immers recht op een deel van de aanspraken op partner- en ouderdomspensioen. Bij afkoop of omzetting verdwijnen deze rechten en spelen afspraken op basis van het huwelijksvermogensrecht een rol.

Een ander aspect is dat de oudedags- en nabestaandenvoorzieningen door de wetswijziging sterk afnemen. Het is daarbij dus zinvol om te kijken naar passende alternatieven om deze voorzieningen op niveau te brengen. Het lijkt verstandig een en ander te benaderen vanuit een breder perspectief door het opstellen van een integrale financiële planning.

Gerbert Middelkoop, zelfstandig financieel planner en belastingadviseur.